

UiT

NORGES
ARKTISKE
UNIVERSITET

Vil du være med i
Tromsundersøkelsen?

Forespørsel om deltakelse i Tromsundersøkelsen

Hva er Tromsundersøkelsen?

Tromsundersøkelsen er en folkehelseundersøkelse. Formålet er å samle inn opplysninger til forskning som gir økt kunnskap om helse og sykdom, og hvordan folkehelsen kan forbedres gjennom forebygging og behandling.

Tromsundersøkelsen startet i 1974 med bakgrunn i den høye forekomsten av hjerte -og karsykdom i Nord-Norge. Siden den gang er undersøkelsen gjennomført med 6-7 års mellomrom og dette er den sjuende runden.

Ved å delta bidrar du til viktig forskning om forekomst, forebygging og behandling av sykdom, hva som fremmer god helse, og hva som er årsak til helseproblemer.

Ditt bidrag teller!

Hvorfor spør vi deg?

Alle innbyggere i Tromsø kommune fra 40 år og oppover spørres om å delta. I tillegg inviterer vi ca. 1000 personer i alderen 21-25 år. Hver deltaker er like viktig, enten du er ung eller gammel, frisk eller syk.

Sammen med denne informasjonsbrosjyren finner du en invitasjon med praktiske opplysninger om undersøkelsen.

Det er gratis å delta i Tromsøundersøkelsen. Trenger du videre undersøkelse eller oppfølging av fastlegen eller spesialisthelsetjenesten, betaler du vanlig egenandel.

Slik foregår undersøkelsen

Alle deltakere inviteres til en hovedundersøkelse som omfatter spørreskjema, intervju, blodprøver og undersøkelser. Et helt tilfeldig utvalg av deltakere inviteres tilbake til en spesialundersøkelse som omfatter flere prøver og mer omfattende undersøkelser. Alle undersøkelsene gjennomføres av helsepersonell.

Tilbakemelding

Noen uker etter undersøkelsen får du et brev med noen resultater, det vil si høyde, vekt, BMI, hemoglobin, blodtrykk, kolesterolnivå og om du har diabetes. Det gis ikke rutinemessig tilbakemelding om resultater av andre blodprøver eller målinger. Dersom prøveresultatet viser at det er nødvendig med oppfølging av lege eller henvisning til spesialist, vil du få råd om det. Ved behov for henvisning til spesialist, sørger vi for å sende henvisning.

Du kan reservere deg mot å få vite resultatene av prøvene dine. Men hvis et prøveresultat krever rask legebehandling, vil du likevel bli kontaktet.

Du vil også få informasjon om undersøkelsen underveis gjennom aviser, sosiale medier (Facebook, Twitter m.m) samt på arrangementer som "Lørdagsuniversitetet" og "Forskningsdagene".

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i Tromsøundersøkelsen. Om du sier ja til å delta, kan du når som helst trekke tilbake samtykket.

Hva omfatter den sjuende Tromsøundersøkelsen?

Hva skal vi forske på?

I denne runden av Tromsøundersøkelsen er det mer enn 50 prosjekter som skal forske på forekomst, forebygging og behandling av folkehelseproblemer.

Det skal blant annet forskes på hjerte- og karsykdommer, kreft, lunge- sykdommer, aldring og demens, fedme, diabetes, legemiddelbruk, psykisk helse, kronisk smerte, tannhelse, muskel- og skjelettplager, risikofaktorer som alkohol, fysisk aktivitet og kosthold, nyrer og urinveier, hudproblemer, miljøgifter, infeksjoner og antibiotikaresistens, nervesystemet, sosial ulikhet, samspill mellom arv og miljø, søvn og bruk av helsetjenester.

Du finner mer informasjon om forskningen på vår internettside, www.tromsundersokelsen.no

Spørreskjema

Deltakernes informasjon om egen helse er en svært viktig del av Tromsøundersøkelsen. Vi ber deg derfor fylle ut to spørreskjema. Alle spørsmål kan besvares på nett. Det ene skjemaet er vedlagt i papirform, hvis du foretrekker det. Fyll det gjerne ut før du møter opp så sparer du tid under undersøkelsen. Hvis du trenger assistanse vil personalet hjelpe deg på undersøkelsen hvor det også er satt opp egne datamaskiner til dette.

Utfylte svar i spørreskjema er like viktig for forskningen som resultater fra blodprøver og kliniske undersøkelser.

Du kan delta på Tromsøundersøkelsen selv om du ikke ønsker å være med på alle deler av undersøkelsen.

Hovedundersøkelsen

Helsepersonell veileder deg gjennom undersøkelsen som varer ca. en time hvis du har fylt ut spørreskjemaene på forhånd. Du får også time til spesialundersøkelsen hvis du er valgt ut til denne.

Vi starter med noen enkle spørsmål knyttet til undersøkelsene du skal gjennomføre. Videre måler vi høyde, vekt, hoft- og livvidde, blodtrykk og puls.

Det tas deretter prøver og gjøres noen kliniske undersøkelser:

Blodprøve. Det tas blodprøver til bruk for forskning som samlet er mye mindre enn det en blodgiver gir. Det fryses ned prøver til bruk for senere analyser og forskning. Arvestoff (DNA/RNA) vil bli lagret til bruk for forskning.

Bakterieprøve fra nese og hals for å se etter gule stafylokokker, en bakterie som normalt finnes på hud og slimhinner hos mennesker, men som i enkelte tilfeller kan forårsake alvorlige infeksjoner. Prøvene tas med en fuktet vattpensel.

Spyttprøver til bruk for forskning knyttet til tannhelse, virusinfeksjon og kreft.

Smertefølsomhet måles med to metoder. Først holder du hånden i kaldt vann i opptil 90 sekunder, deretter får du en blodtrykksmansjett plassert rundt leggen som blåses opp. Underveis angir du hvor mye smerte du opplever, og kan avbryte testene når som helst hvis det blir for ubehagelig.

Tannsjekk som omfatter et røntgenbilde av kjeven, registrering av hull i tennene og betennelsessykdom i tannkjøttet.

Fysisk aktivitet og kosthold. Utvalgte deltakere blir bedt om å registrere fysisk aktivitet ved bruk av aktivitetsmåler og registrering av kosthold i en periode.

Du får også utdelt utstyr for innlevering av urin- og avføringsprøve hvis du er valgt ut til spesialundersøkelsen.

Spesialundersøkelsen

Et tilfeldig utvalg av deltakere inviteres til spesialundersøkelsen som gjennomføres noen uker etter hovedundersøkelsen. Denne varer totalt ca. 2 timer, avhengig av hvor mange deler du blir spurt om å være med på.

Ved oppmøte vil urinprøvene samles inn, og det tas noen nye blodprøver. Deler av blodprøvene fryses ned for senere forskning beskrevet i denne brosjyren.

Videre inviteres du til én eller flere av disse undersøkelsene:

EKG er en registrering av hjerterytmen som også kan gi informasjon om hjertesykdom. Ved registrering festes ledninger til kroppen.

Kognitiv funksjon testes ved hjelp av enkle spørsmål knyttet til gjenkjenning av ord, kopling av symboler og tall samt grad av fingerbevegelighet.

Fysisk funksjon undersøkes ved å teste balanse, gange og gripestyrke.

Ultralyd av halspulsåre gjøres for å se etter forkalkninger og innsnevring av årene. Undersøkelsen kartlegger også blodforsyningen til hjernen.

Fotografering av øyebunnen gir bilder som både sier noe om synet og om tilstanden til blodkarene i kroppen. Det gis en øyendråpe i hvert øye en tid før fotografering for at pupillene skal utvide seg. Dette kan svi noe og synet kan forbigående bli noe uklart. Effekten går gradvis over, og er borte etter en time. I tillegg gjøres det en enkel synstest som du får svar på umiddelbart.

Lungefunksjonen testes ved at du puster så hardt du klarer gjennom et munnstykke. Hvor mye luft som blåses ut pr. sekund, er et mål på lungefunksjonen din. I tillegg vil det gjøres lydopptak av lungelyder og hjertelyder.

Måling av beintetthet. Ved hjelp av ultralyd foretas det beintetthetsmåling som brukes til å undersøke risiko for beinskjørhet og brudd.

Ultralyd av hjertet gjøres for å undersøke hjertets form og funksjon.

Videre bruk av opplysninger og prøver i forskning

Personvern

All informasjon du gir til Tromsøundersøkelsen behandles med respekt for personvern og privatliv, og i samsvar med lover og forskrifter.

Alle medarbeidere som jobber med undersøkelsen har taushetsplikt. Opplysningene som samles inn skal bare brukes til godkjente forskningsformål. Det vil ikke være mulig å identifisere deg når resultatene av forskningen publiseres.

UiT Norges arktiske universitet ved universitetsdirektøren er ansvarlig for behandlingen av personopplysninger. Tromsøundersøkelsen har konsesjon fra Datatilsynet. Regional komité for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk i Nord-Norge (REK nord) har gjort en etisk og helsefaglig vurdering av undersøkelsene som gjennomføres, samt godkjent innsamlingen av prøver.

Hvilke data lagres i Tromsøundersøkelsen?

I Tromsøundersøkelsen lagres opplysninger gitt av deltakere i de forskjellige rundene av Tromsøundersøkelsen. Det lagres også opplysninger om kreftdiagnoser og dødsårsaker fra Kreftregisteret og Dødsårsaksregisteret. For deltakere som har eller får diagnoser innen hjerte- og karsykdom, diabetes og beinbrudd, innhentes opplysninger fra sykejournalen i spesialist- og primærhelsetjenesten som er nødvendig for å kvalitetssikre aktuelle diagnoser. Dette for å sikre forskning av høy kvalitet. Tilsvarende vil også kunne bli aktuelt for andre sykdommer det forskes på i Tromsøundersøkelsen.

Hvordan lagres dine opplysninger og prøver?

Alle opplysningene og prøvene lagres uten navn og fødselsnummer.

En kode knytter deg til dine opplysninger og prøver. Det er kun noen få autoriserte personer som kan finne tilbake til deg gjennom en egen kodenøkkel.

De biologiske prøvene lagres i godkjent forskningsbiobank ved Institutt for samfunnsmedisin, UiT. Leder av Tromsøundersøkelsen er ansvarlig for biobanken. Den er registrert i Folkehelseinstituttets Biobankregister (nr 2397). Det biologiske materialet kan bare brukes etter godkjenning fra REK.

Utlevering av opplysninger og prøver til forskere

Hvis du sier ja til å delta i studien, samtykker du til at dine opplysninger og prøver kan brukes videre i forskning på ubestemt tid. Medisinsk forskning forandrer seg hele tiden, og i fremtiden kan data bli brukt i forskningsprosjekter forutsatt at det er i samsvar med gjeldende lover og forskrifter.

Alle forskningsprosjekter som får data fra Tromsøundersøkelsen må være i samsvar med lover og forskrifter. Prosjektleder må tilhøre en kompetent forskningsinstitusjon. Den enkelte forsker vil kun få tilgang til personidentifiserende opplysninger etter å ha innhentet nødvendige godkjenninger fra REK, og/eller Datatilsynet.

I noen forskningsprosjekter kan prøver og aidentifiserte opplysninger bli utlevert til andre land. Det vil skje i en slik form at våre utenlandske samarbeidspartnere ikke kan knytte prøvene opp mot deg som person.

I noen prosjekter kan det bli aktuelt å kontakte deg igjen for å samle inn flere data, f.eks. ved spørreskjema, intervju eller kliniske undersøkelser. Du vil da få ny informasjon og bes om nytt samtykke til det konkrete prosjektet.

Ved å delta i Tromsøundersøkelsen bidrar du til viktig forskning på sykdom og helse, oppbygging av fagmiljøer og bedre pasientbehandling.

Sammenstilling med andre registre

I noen forskningsprosjekter vil opplysninger om deg kunne bli sammenstilt med:

Opplysninger du har gitt i tidligere runder av Tromsøundersøkelsen hvis du har deltatt i Tromsøundersøkelsen før.

Opplysninger fra barn, søsken, foreldre og besteforeldre som har deltatt i Tromsøundersøkelsen.

Opplysninger om deg i nasjonale helseregistre som Reseptregisteret, Medisinsk fødselsregister, Kreftregisteret, Norsk pasientregister, Hjerte- og karregisteret, Dødsårsaksregisteret, infeksjonsregistre og andre nasjonale sykdoms- og kvalitetsregistre.

Helseopplysninger om deg fra primær- og spesialisthelsetjenesten.

Opplysninger om sosiale forhold som arbeid, utdanning, inntekt, boforhold osv. fra registre hos bl.a. Statistisk sentralbyrå og NAV.

Slike sammenstillinger krever som regel forhåndsgodkjenning av offentlige instanser, som REK og/eller Datatilsynet.

Rett til innsyn og sletting av dine opplysninger og prøver

Hvis du sier ja til å delta i studien, har du rett til å få innsyn i hvilke opplysninger som er registrert om deg. Du har også rett til å få korrigert eventuelle feil i opplysningene vi har registrert. Dersom du trekker deg fra studien, kan du kreve å få slettet innsamlede prøver og opplysninger, med mindre opplysningene allerede er inngått i analyser eller er brukt i vitenskapelige artikler.

Finansiering

Tromsøundersøkelsen er finansiert av UiT Norges arktiske universitet, Helse Nord RHF, Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN) samt ulike forskningsfond.

Forsikring

Deltakere i Tromsøundersøkelsen er forsikret gjennom Norsk Pasientskadeerstatning.

Samtykke til deltakelse i studien

Hvis du vil delta i den sjuende Tromsøundersøkelsen, må du gi skriftlig samtykke ved oppmøte. Personalet vil gi mer informasjon og svare deg dersom du har spørsmål i forbindelse med samtykket.

Du kan når som helst trekke tilbake samtykket ditt.

Dine svar bidrar til
bedre folkehelse for
våre kommende
generasjoner

Her finner du oss:

Heiloveien 6 (tidligere Langnes legesenter)
9015 Tromsø

Telefon 77 62 07 00
Epost tromso7@uit.no
Nettside www.tromsundersokelsen.no

 Tromsø-
undersøkelsen

